

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський професійний ліцей
Методичний кабінет**

***Проектна технологія:
сутність та досвід
використання***

Педагогічна технологія «Метод проектів»
містить у собі сукупність дослідницьких, пошукових, проблемних методів, творчих за своєю суттю, тому цю технологію можна розглядати як таку, що сприяє творчому розвитку учнів. Крім того, метод проектів передбачає обов'язкову презентацію результатів.

Проект — слово широко популярне в наші дні. Ми охоче його вживаємо, коли мова йде про людину, у якої завжди є якась ідея, що швидко стає проектом.

У європейських мовах слово «проект» запозичене з латинської. Воно буквально означає «викинутий уперед», «виступаючий», «витягнутий», «який впадає в очі». У петрівську епоху вживалося це слово поряд зі звичним «план», «пропозиція».

Суть педагогічної технології «Метод проектів» полягає в стимулюванні інтересів учнів до визначеної проблеми, оволодінні учнями необхідними знаннями й навичками для її вирішення, організації проектної діяльності щодо вирішення проблеми та у виході на практичне застосування оптимальних результатів.

В основу методів проектів покладена ідея, що відображає сутність поняття «проект», його прагматичну спрямованість на результат, який отримано в результаті вирішення тієї чи іншої практично чи теоретично значущої проблеми. Головним є те, що цей результат можна побачити, осмислити, застосувати в реальній практичній діяльності. Щоб домогтися такого результату, необхідно навчати дітей самостійно мислити, знаходити й вирішувати проблеми, використовуючи для цього знання з різних галузей, прогнозувати результати й можливі наслідки різних варіантів розв'язання проблеми, установлювати причинно-наслідкові зв'язки. Вирішення проблеми при цьому набуває характеру проектної діяльності.

Успіх застосування методу проектів залежить від того, наскільки учні захочуть самостійно чи спільними зусиллями вирішити проблему, застосо-

увати необхідні знання, одержати реальний і відчутний результат.

Щодо вчителя, то вміння використовувати метод проектів — показник високої кваліфікації, прогресивності його професійної діяльності, її спрямованості на творчий розвиток учнів. Особливого значення при цьому набуває вміння вчителя організувати спільну діяльність з окремими учнями або в групі учнів.

Виділимо основні вимоги до використання методу проектів:

- формулювання значущої в дослідницькому і творчому аспекті проблеми, яка вимагає для вирішення інтегрованого знання, дослідницького пошуку;
- практична, теоретична, пізнавальна значущість передбачуваних результатів;
- самостійна (індивідуальна, парна, групова) діяльність учнів;
- структурування змістової частини проекту;
- використання дослідницьких методів, що передбачає певну послідовність дій: обговорення методів дослідження, обговорення способів оформлення кінцевих результатів, збір, систематизація й аналіз отриманих даних, підведення підсумків, оформлення результатів, їх презентація, висновки, висування нових проблем дослідження.

Розглянемо різні типи проектів. На основі теоретичного аналізу психолого-педагогічної літератури можна запропонувати таку типологію проектів:

- за діяльністю, яка є домінуючою у проекті: дослідницький, пошуковий, творчий, рольовий, прикладний, інформаційний;
- за предметно-змістовною галуззю знань: монопроект (у рамках однієї галузі знання), міжпредметний проект;

- за характером координації проекту: безпосередній (жорсткий, гнучкий), опосередкований (неявний, що імітує учасника проекту);
- за характером контактів (серед учасників однієї школи, класу, міста, регіону, країни, різних країн світу);
- за кількістю учасників проекту: особистісні (одноосібні або між двома партнерами, що знаходяться в різних школах, регіонах, країнах); парні; групові.
- за тривалістю виконання: короткострокові (для вирішення невеликої проблеми чи частини більш великої проблеми), які можуть бути розроблені на декількох уроках за програмою одного предмета чи як міждисциплінарні; середньої тривалості (від тижня до місяця); довгострокові (від місяця до декількох місяців).

У реальній практиці найчастіше доводиться мати справу зі змішаними типами проектів. Характер зовнішньої оцінки великою мірою залежить як від типу проекту, так і від його теми (змісту), умов проведення.

Розглянемо такі параметри зовнішньої оцінки проекту:

- значущість і актуальність висунутих проблем, адекватність досліджуваній тематиці;
- коректність використання методів дослідження й методів обробки отриманих результатів;
- активність кожного учасника проекту відповідно до його індивідуальних можливостей;
- колективний характер прийнятих рішень;
- характер спілкування і взаємодопомоги між учасниками проекту;
- необхідна й достатня глибина вживання у проблему, використання знань з інших галузей;
- доказовість прийнятих рішень, уміння аргументувати свої висновки;

- естетика оформлення результатів проекту;
- уміння відповідати на запитання опонентів, лаконічність і доказовість відповідей кожного члена групи.

Метод проектів знаходить усе більше поширення в системах освіти різних країн світу. Причини цього, як вважають дослідники, криються не тільки у сфері педагогіки, але й у сфері соціальній. Наведемо ці причини:

- необхідність не стільки передавати учням суму тих чи інших знань, скільки навчити здобувати ці знання самостійно й використовувати їх для вирішення нових пізнавальних і практичних завдань;
- актуальність розвитку в учнів комунікативних навичок, умінь працювати в різноманітних групах, виконувати різні соціальні ролі (лідера, виконавця, посередника та ін), долати конфліктні ситуації;
- необхідність широких людських контактів, знайомства з різними культурами та точками зору на одну проблему;
- значущість для діяльності людини вмінь користуватися дослідницькими методами: збирати необхідну інформацію, аналізувати її з різних точок зору, висувати гіпотези, робити висновки.

Розглядаючи еволюцію методів навчання, починаючи з доби Відродження, ми помічаємо в ній прагнення посилити активність учня у процесі навчання, наблизити його до життя.

Для методу проектів характерна практична спрямованість навчання та зв'язок його із життям дитини в цілому.

Об'єднання теорії із практикою тільки тоді характеризує метод проектів, коли в основі його лежать творчі пошуки учня.

Обґрунтування методу проектів як такого ми

маємо в американського професора Кільпатрика. Школа, на його думку, має завдання виховати вільних громадян, а виховання їх повинно складатися із системи цільових проектів.

У деяких дитячих будинках за радянських часів було зроблено спробу організувати навчання за методом проектів. Комплексно-проектна система не давала учням систематичних знань, учні не мали часу для теоретичного навчання. Вони мусили занадто багато працювати поза школою: на виробництві, у сільському господарстві. Але проведений експеримент дозволив зробити висновки, що можуть бути корисними для педагогічної діяльності, а саме:

1. Проект є одним із методів навчання, що мають на меті розвиток ініціативності учня, духу вільних творчих пошуків.
2. Пов'язуючи теорію із практикою, у процесі навчання слід уникати однобокого практицизму й головну увагу звертати на формування в учнів наукового світогляду, ґрунтовних знань, розвитку здібностей, логічного мислення.
3. Не варто перевантажувати дітей практичною діяльністю, що вимагає лише фізичних зусиль і нічого не дає для розумового розвитку дитини.

За матеріалами журналу «Директор школи», № 45, 2008, стаття «Проектна технологія: сутність та досвід використання» В. Зелінська